

Q & A Lanceermoment provinciale aanpak bacterievuur

1. Wat is bacterievuur?

Bacterievuur is een zeer besmettelijke plantenziekte veroorzaakt door de bacterie *Erwinia amylovora* die een zeer groot bereik aan planten kan infecteren. De symptomen (zwart verkleuren van de bloesems, vruchten, bladeren en twijgen) geven de indruk dat er een verschroeïng door vuur heeft plaatsgevonden, vandaar dat de ziekte ook bij fruittelers gekend staat als *perenvuur*. Einde jaren 70 werden de eerste waarnemingen van bacterievuur gemeld in de provincie Limburg. De ziekte kan enorme schade veroorzaken in professionele perenboomgaarden maar ook enkele appelvariëteiten zijn gevoelig. Meidoornhagen of – solitaires in het landschap zijn ook zeer gevoelig. Verder kan de ziekte voorkomen op veel voorkomende tuinplanten in privétuinen.

De belangrijkste infectieperiode voor deze ziekte is de bloeiperiode. Verderop in het seizoen kunnen infecties opduiken na zomeronweders die het blad beschadigd hebben (bvb. door hagel).

2. Waarom is er nu een verhoogde aandacht voor bacterievuur?

Tot einde 2019 werd de ziekte beschouwd als een quarantaine-organisme, wat inhield dat er volgens verschillende koninklijke besluiten een wettelijk verplichte meldings- en bestrijdingsplicht was van bacterievuur. Tevens was er een wettelijke verplichting tot een gedegen onderhoud van meidoornhagen.

Op 14 december 2019 trad de EU-Plantgezondheidsverordening (EU) 2016/2031 in werking die de quarantainestatus van de ziekte buiten de bufferzones ophief. Tot op heden werd deze Europese regelgeving nog niet vertaald naar federale en/of gewestelijke regelgeving waardoor er op het terrein een precare situatie is ontstaan. Jarenlange inspanningen om bacterievuur te beheersen in het Limburgse fruitteeltgebied zouden zo immers op korte termijn teniet kunnen worden gedaan.

Dit gewijzigd juridisch kader rond bacterievuur maakt dat er momenteel een verhoogde aandacht is voor het beheersen van de ziekte.

3. Waarom is het beheersen van bacterievuur zo belangrijk voor onze fruitteelt?

Onze Limburgse fruitteeltsector vertegenwoordigt ongeveer 60% van de Vlaamse productie en daarmee is Haspengouw hét fruitteeltgebied van Vlaanderen. Het voorkomen van een bacterievuurinfectie in een professionele boomgaard kan leiden tot geheel of gedeeltelijk rooien van een aanplant wat natuurlijk een directe economische schade veroorzaakt.

Bovendien hypothekeert het voorkomen van bacterievuur het exportpotentieel van ons Limburgs paradepaardje, nl. de Conférencepeer. Het is immers zo dat er voor bepaalde afzetmarkten strenge fytosanitaire eisen worden opgelegd, met name over het voorkomen van bacterievuur in het productiegebied. Zo wordt er voor afzet naar bijvoorbeeld China gevraagd om aan te tonen dat er in een perimeter van 1 km rond een boomgaard geen bacterievuur aanwezig is. Dit maakt dat het verder beheersen van bacterievuur een directe impact heeft op de export van de Limburgse fruitteelt.

4. Wat houdt de provinciale aanpak bacterievuur in?

De provinciale beleidsaanpak clustert zich rond 3 kerngedachten: sensibilisering, preventie en interventie. Deze thema's werden afgebakend en afgestemd vanuit een breed draagvlak van alle betrokken actoren (zie vraag 5).

Al deze thema's werden gebundeld in een provinciale aanpak bacterievuur en daarbij horende engagementsverklaring tussen de partners.

a. Sensibilisering

Bacterievuur kan zowel voorkomen in professionele boomgaarden, landschap, openbaar groen en privé-tuinen. Dit maakt dat er ook een aangepaste sensibilisering ten aanzien van deze doelgroepen nodig is. Voor professionele fruittelers zal het natuurlijk aanspreekpunt nog steeds pcfruit blijven, daar hier de

meeste kennis en expertise over deze ziekte aanwezig is. Sensibilisering naar landschapsbeheerders en andere actoren zal verlopen via de verschillende vakorganisaties die betrokken zijn bij de technische werkgroep en hier zullen specifieke opleidingsmomenten ingericht worden, zowel op het terrein als via een instructievideo die in samenwerking met pcfruit werd gerealiseerd. De sensibilisering richting de particuliere terreineigenaar gaat gebeuren via een brochure die niet alleen bevattelijke info bevat met betrekking tot de symptomen van de ziekte, maar ook alternatieven zal aanreiken voor de waardplanten van bacterievuur.

b. Preventie

Voorkomen is nog steeds beter dan genezen, en dit is in de bacterievuurproblematiek niet anders. Vanuit dit credo is er in het provinciaal actieplan veel aandacht voor preventie. In het provinciaal actieplan bacterievuur valt het preventie-aspect in hoofdzaak uiteen in 2 luiken, met name acties met betrekking tot het gedegen en regelmatig onderhoud van meidoornhagen enerzijds en anderzijds acties met betrekking tot nieuwe aanplanten in het landschap en de openbare ruimte. Bij het uitrollen van preventieve maatregelen in de bacterievuurproblematiek zullen met name terreinbeheerders die betrokken zijn bij de provinciale aanpak bacterievuur een voorname rol gaan spelen

c. Interventie

Ondanks een gerichte sensibilisering naar de verschillende doelgroepen en preventieve acties ten aanzien van bacterievuur is het niet ondenkbaar dat er alsnog infectiehaarden van bacterievuur zullen opduiken in het landschap en de openbare ruimte. Deze vaststelling vereist een snel en efficiënt responstraject om het ruimen van deze infectiehaarden aan te pakken. Hierin zal het provinciaal bestuur en met name de provinciale dienst landbouw en platteland een coördinerende rol spelen via de oprichting van een provinciaal meldpunt.

5. Wie is betrokken in de provinciale aanpak bacterievuur?

Het groot waardplantenbereik van bacterievuur maakt dat er een zeer grote range is van betrokken partijen: van fruitteler, tuinaannemer, openbare besturen, burger, sierteler, landschapsbeheerders, ... Dit maakt dat er bewust is gekozen om een aanpak uit te werken vanuit een breed draagvlak.

Volgende actoren zijn betrokken:

- Kabinet gedeputeerde Inge Moors
- Kabinet gedeputeerde Bert Lambrechts
- Proefcentrum Fruitteelt vzw (pcfruit)
- Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV)
- Provinciale Vakgroep Fruit Limburg (Boerenbond Limburg)
- Belgische Fruittelers Organisatie (BFO)
- Algemeen Verbond Belgische Siertelers (AVBS)
- Provinciale Landbouwkamer
- Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling van het Departement Landbouw en Visserij (ADLO)
- Agentschap Natuur en Bos (ANB)
- Vereniging voor Openbaar Groen (VVOG)
- Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren (vertegenwoordigen eveneens Regionaal Landschap Lage Kempen, Regionaal Landschap Kempen en Maasland)
- Nationale Boomgaardenstichting (NBS)
- Centrum Duurzaam Groen
- Natuurpunt
- Boerennatuur
- Limburgs Steunpunt Rurale Ontwikkeling

6. Voor wie is de provinciale aanpak bedoeld?

De aanpak richt zich gezien de aard van de problematiek op zeer diverse doelgroepen: burgers, lokale besturen, landschapsbeheerders, fruittelers, tuinaanemers, siertelers,...

7. Wat is de rol van de provincie Limburg?

De provincie Limburg heeft steeds sterk ingezet op sensibilisering rond bacterievuur:

- Informeren via bacterievuurbrochure
- Organiseren van opleidingsmomenten in samenwerking met pcfruit
- Financiering wetenschappelijk onderzoek rond bacterievuur bij pcfruit vzw

In 2014 investeerde het provinciebestuur 400 000,00 euro aan SALK-middelen in een project voor het afbakenen van bacterievuurvrije zones in ons productiegebied. Deze inspanningen werden ook aangehouden na afloop van het project en zo werd er bijgedragen aan het verhogen van het exportpotentieel van ons Limburgs fruit.

Provincie Limburg zal als bovenlokale overheid vooral een faciliterende en sturende rol hebben bij het uitrollen van de provinciale aanpak bacterievuur.

Het provinciebestuur richt het provinciale meldpunt bacterievuur op en engageert zich om analysekosten en kosten verbonden aan het verwijderen van infectiehaarden ten laste te nemen.

8. Wat is het provinciale meldpunt bacterievuur?

Het provinciale meldpunt bacterievuur is ingebed in de directie Ondernemen, dienst Landbouw en Platteland van de provincie Limburg. Het meldpunt zal fungeren als eerstelijnsloket voor adviesvragen rond bacterievuur maar zal ook vragen/meldingen van (vermoedelijke) infecties behandelen.

Indien er een infectiemelding is, zal een medewerker van het meldpunt op het terrein in dialoog gaan met de betrokken eigenaar. Bij twijfel zal er een staal genomen worden dat zal geanalyseerd worden door pcfruit. Bij positief analyseresultaat zal het meldpunt dit doorgeven aan het Limburgs Steunpunt Rurale Ontwikkeling die in samenwerking met het Regionale Landschap Haspengouw en Voeren de terrein-interventie zullen uitvoeren.

9. Hoe kan ik het provinciale meldpunt bacterievuur bereiken?

Het meldpunt is telefonisch bereikbaar via [011/23 74 38](tel:011237438) en per mail via bacterievuur@limburg.be.

10. Zijn de diensten betalend?

Neen, de diensten die vanuit het provinciale meldpunt bacterievuur worden aangeboden zijn gratis en voor iedereen toegankelijk.

Opgelet: enkel kosten van het verwijderen van haarden die via het provinciale meldpunt worden behandeld zullen ten laste genomen worden door het provinciebestuur.

11. Wat is er uniek aan het provinciale actieplan bacterievuur?

Deze aanpak is uniek voor Vlaanderen in die zin dat het provinciebestuur, naast de sensibiliserende en preventieve acties, middelen voorziet om op het terrein een voldoende grote hefboom te creëren om de noodzakelijke acties te financieren en te coördineren. Met dit stimulerende beleid willen we terreineigenaars die niet direct een economisch motief hebben om tot bestrijding over te gaan, alsnog kunnen overtuigen om een infectie op hun terrein te laten verwijderen.

Als sluitstuk op de provinciale aanpak zal er op 16 juni 2021 een subsidiereglement aan de provincieraad worden voorgelegd waar getroffen terreineigenaars ondersteuning ten behoeve van gedegen onderhoud kunnen aanvragen (zie vraag 12).

12. Kan een fruitteler ook beroep doen op het meldpunt om een haard te laten verwijderen?

Het uitgezette beleid heeft duidelijk tot doel om de aanwezigheid van bacterievuur in de nabijheid van professionele boomgaarden onder controle te houden. Er is hier immers geen enkel wettelijk kader meer dat voorziet in de verplichting tot bestrijding.

In de eigen boomgaard is de fruitteler echter – vanuit IPM-regelgeving – wettelijk verplicht om bacterievuur te bestrijden en dit te registreren. Hij heeft hiervoor de kennis en het belang om dit op een correcte manier te doen.

Pcfruit vzw zal voor de fruittelers het meest natuurlijke aanspreekpunt blijven omdat hier de meest recente kennis over de ziekte aanwezig is.

Uiteraard kan een fruitteler wel beroep doen op het meldpunt indien hij in de nabijheid van de eigen boomgaard een infectie ziet die moet aangepakt worden.

13. Wat houdt het provinciaal subsidiereglement in dat op 16/6 aan de provincieraad wordt voorgelegd?

Na het verwijderen van een infectiehaard is het van belang dat er in de daarop volgende jaren een gedegen onderhoud gebeurd. Om dit te ondersteunen zal aan de provincieraad worden voorgelegd om getroffen terreineigenaars een financiële incentive te geven via een subsidie. Dit reglement zou dus passen binnen preventieve acties ten aanzien van bacterievuur.

De terreineigenaar zal – bij goedkeuring van het reglement – een subsidie van maximaal 250 euro kunnen aanvragen bij het provinciebestuur voor het opstellen en uitvoeren van een onderhoudsplan. Dit plan wordt opgesteld door de terreinactoren die samenwerken met het provinciale meldpunt.

